

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Gennem de senere år er ønsket om en fastere organisation af det samlede danske biblioteksvæsen fremsat med voksende styrke, og kulturministeriet nedsatte derfor i 1976 en kommission, der som led i udformningen af en national informations- og kulturpolitik skulle stille forslag om de ændringer i dansk biblioteksvæsens målsætning og struktur, som er nødvendig for, at de offentlige bibliotekers ressourcer både samfundsøkonomisk og kulturpolitisk kan anvendes så hensigtsmæssigt som muligt.

Kommissionen skulle behandle spørgsmålet om de overordnede organer, som bør indgå i det offentlige biblioteksvæsens struktur, herunder problemer i forbindelse med den centrale administration af folke- og forskningsbiblioteksvæsenet. Kommissionen skulle undersøge, hvordan man kan styrke samarbejdet mellem de forskellige bibliotekstyper, samt hvilke muligheder der er for etablering eller videre udbygning af fælles institutioner. Den skulle endvidere drøfte afgrænsningen mellem de forskellige bibliotekstypers virkeområde og opgaver, bl. a. med henblik på alle grene af undervisningssektoren.

Kommissionen skulle fremkomme med forslag om forskningsbiblioteksvæsenets fremtidige struktur og styrelse og drøfte folkebibliotekernes målsætning og struktur, herunder problemer i forbindelse med en tilskudsomlægning samt den centrale administration og rådgivning på området. Spørgsmålet om folkebibliotekernes indkøbs- og kassationspolitik skulle indgå i kommissionsbehandlingen, og endelig var kommissionen bemyndiget til at drøfte andre biblioteksproblemer af faglig strukturel karakter og fremkomme med forslag til deres løsning.

Forslaget er udarbejdet dels på grundlag af bibliotekskommissionens betænkning, bet. nr. 878/1979, dels på grundlag af de to lovudkast, som betænkningen indeholder.

Lovforslagets område er de offentlige biblioteker. Herved forstås på den ene side folkebibliote-

kerne og på den anden side de offentlige forskningsbiblioteker.

På et meget væsentligt punkt adskiller nærværende lovforslag sig fra udkastene i betænkningen.

Forslagsstillerne ønsker det hidtidige gratisprincip fastholdt for så vidt angår bibliotekernes udlån af bøger og andet trykt materiale. Men samtidig ønsker forslagsstillerne at konstatere, at vort samfund ikke har råd til den udvikling af udlånsmaterialet, der har fundet sted i de senere år. Det gælder bl. a. vederlagsfrit udlån af audiovisuelle materialer og mangfoldiggjort kunst. Det må overlades til den enkelte kommunes egen afgørelse, om materiale, der ikke er omfattet af den frie låneret, bør findes på kommunens bibliotek, og hvordan evt. udlån heraf skal finansieres.

Medens der har været lovgivet om folkebibliotekerne siden 1920, så har de offentlige forskningsbibliotekers virksomhed ikke været lovfæstet, bortset fra de specielle regler i § 10 i lov af 13. juni 1973 om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner.

Selv om en statslig styring af forskningsbibliotekssektoren principielt er mulig uden lovgivning, så vil en sådan lovgivning give langt bedre muligheder for at sikre en samordnet budgetlægning og planlægning, standardisering og rationalisering inden for denne sektor som helhed.

Ud fra en helhedsbetragtning af det offentlige danske biblioteksvæsen har bibliotekskommissionen derfor foreslået, at den gældende lov om folkebiblioteker afløses af en fælles lov for folkebiblioteker og forskningsbiblioteker.

Forslaget bygger på udkastet fra bibliotekskommissionens mindretal, som tager sit udgangspunkt i de forskelle af administrativ og opgavemæssig art, som består mellem de to bibliotekssektorer.

Folkebibliotekerne er kommunale institutioner, der alle – uanset forskelle i størrelse – har den samme opgave, nemlig at give børn og voksne mulighed for oplevelse, faglig orientering, kundskabstegnelse og selvstændig meningsdannelse, jfr. § 2.